

Modest Prats i Domingo

El senyor Modest Prats i Domingo encarna la imatge que molts que estimem l'Institut d'Estudis Catalans voldríem que retratés tots els seus membres i, més concretament, sobretot els qui, per raons professionals, comparteixen la recerca i la docència. I això, en una persona que vingué al món amb un naixement tràgic el 1936, per tal com, al mateix inici de la seva vida, restava orfe de pare. Una persona que, de resultes de les circumstàncies, formà una mena d'unió personal amb la seva mare, la qual l'ha acompanyat, ella sí, fins a una edat provecta, i s'ha desviscut per facilitar-li la vida d'estudi i d'actuació que jo ara em proposo de compendiar.

Voldria subratllar les quatre dimensions que em semblen requisits obligats per a arrodonir la imatge d'un membre de l'Institut: la formació, la recerca, l'ensenyament i la projecció social, i com aquestes dimensions es troben en la vida de Modest Prats.

1) La formació. La trajectòria vital de Modest Prats fou vertebrada per la carrera eclesiàstica, que l'ocupà, al seminari de Girona, dels deu als vint-i-dos anys. La institució no s'escapava de la grisor de la llarga i penosa dictadura. Fou ordenat sacerdot el

1959. Immediatament, en el curs 1959-1960 es desplaça a Barcelona, on estudia filologia romànica a la Universitat, on vaig conèixer-lo personalment perquè, com a alumne, caigué a les meves mans. A partir d'aleshores, les seves activitats es repartiren en dos camps: la filosofia i la teologia (professor al Seminari i ampliació d'estudis a Roma i a París) i la filologia catalana (a la biblioteca del Seminari descobreix, amb un company, el segon volum de les famoses *Instruccions per a l'ensenyança de minyons*, de Baldiri Reixac, i, en la represa dels estudis universitaris a Girona, professor de català), fins que, sense abandonar mai les tasques pastorals, la vida universitària se li imposa.

2) La recerca. La llista de les publicacions de Modest Prats és ensems rica i selectiva. Cal posar-ne en relleu els treballs que es refereixen a tres grups temàtics: la història de la llengua, la llengua pròpia de la pastoral i la litúrgia, i la problemàtica actual que endogala la llengua i en compromet l'esdevenidor. *a)* Quant a la història, hi tenen el primer lloc els dos magnífics volums d'història de la llengua catalana (1982 i 1996), escrits (com bon nombre dels seus treballs) en col·laboració amb Josep M. Nadal. És una obra feta amb la pruija de reaccionar contra tòpics i llocs comuns, cosa que em féu dir, en una recensió que vaig fer del primer volum, que era una «història apassionada». Sí, ho és, sense deixar d'ésser, emperò, científica i documentada. Es tracta d'una obra que ha marcat època en la bibliografia i només ens reca la lentitud amb què els seus autors ens la fan guiar. De moment, som al segle xv. *b)* Pel que fa a la llengua litúrgica, voldria fer una al·lusió a la comunicació de Prats al Congrés Litúrgic de Montserrat (1965). Si Francesc de B. Moll, M. Sanchis Guarnier i jo mateix hi exposàrem sengles ponències, més aviat teòriques, sobre el català com a llengua litúrgica (arran de la Constitució corresponent del Concili Vaticà II), Modest Prats hi denuncià amb valentia i realisme la situació aleshores actual de la llengua catalana, mirada des de l'angle de la pastoral de l'Església en llengua vernacle. *c)* Per fi, Modest Prats ha intervingut, amb no menys valentia i realisme, en la polèmica sobre el futur de la llengua que cueja de manera intermitent d'ençà del conegut Manifest d'*Els Marges* (1979). Bé que jo personalment en alguns aspectes discrepi de la seva posició, ell s'ha expressat sempre en termes científics irreprotxables.

3) L'ensenyament. Ja n'he fet una menció. Ultra la docència del nostre candidat al Seminari de Girona (que ens consta que sempre fou ben rebuda per seminaristes que ara són capellans de diverses promocions), cal emfasitzar la seva tasca a la Universitat: el pas de moltes generacions universitàries per les aules de Modest Prats ha deixat un rastre indeleble en la població culta, sobretot de les terres gironines. També jo puc donar-ne testimoni, per haver-li sentit algunes conferències. Tothom en parla amb agraïment. Crec que l'eficàcia de la seva docència és la suma d'una qualitat innata i d'un acte de voluntat.

4) La projecció social. És la conseqüència ineludible de la vida de persones que menen una vida pública, per mitjà de l'escriptura (llibres, articles) i de la paraula (cursos, conferències). Modest Prats ha esdevingut un home conegut i escoltat, un home popular en els medis que anomenem «de cultura general».

Acabo. Si hem de fer cas de les dimensions descrites de Modest Prats, sobretot pel que fa a la recerca i a la docència, convindreu amb mi —i amb els altres col·legues que també han signat la proposta— que ell reuneix amb escriu les condicions requerides per a ésser membre de la Secció Filològica del nostre Institut d'Estudis Catalans.

Text llegit pel senyor Josep Gifreu i Pinsach en el Ple del dia 4 d'abril de 2005 i preparat pel senyor Antoni M. Badia i Margarit